

Ryszard Kleszcz

Wspomnienie o Profesorze Tadeuszu Pawłowskim

Tadeusz Pawłowski urodził się 10 października 1924 roku w Warszawie, gdzie zamieszkiwał do 1944 roku. Po wojnie przeniósł się do Łodzi, z którą złączył swe dalsze losy. Tutaj zdał maturę i podjął studia filozoficzne (1948). Jego nauczycielami byli przede wszystkim profesorowie Janina i Tadeusz Kotarbińscy. Jeszcze przed uzyskaniem magisterium został asystentem w Katedrze Logiki Uniwersytetu Łódzkiego (1950). W tejże katedrze pracował do momentu powstania Zakładu Estetyki (od 1981 Katedra Estetyki), tj. do 1977 roku. Był organizatorem i kierownikiem tej ostatniej placówki od momentu jej powstania.

Pierwotne zainteresowania Profesora Pawłowskiego obejmowały metodologię nauk przyrodniczych. Tym zagadnieniom była poświęcona Jego praca doktorska — *O warunkach naukowej użyteczności pojęć przyrodoznawstwa* — obroniona w 1958 roku na UW. Później na przeciąg kilkunastu lat skoncentrował swe zainteresowania na metodologii nauk humanistycznych. Tych zagadnień dotyczyła Jego rozprawa habilitacyjna *Pojęcie wskaźnika w naukach społecznych* (1963), a także wiele opublikowanych potem artykułów i monografii, m.in.: *Metodologiczne zagadnienia humanistyki* (1963), *Pojęcia i metody współczesnej humanistyki* (1977) oraz *Tworzenie pojęć i definiowanie w naukach humanistycznych* (1978). Publikacje te poświęcone były analizie, porządkowaniu i precyzowaniu aparatury terminologicznej humanistyki. Przedstawiciele wielu nauk humanistycznych, zwłaszcza zaś socjologii i psychologii, znajdują w nich bogaty materiał dotyczący m.in. zagadnień definiowania, typologii, zdań pytajnych, pomiaru w naukach społecznych. Do metodologicznych zainteresowań Profesora Pawłowskiego zaliczyć też należy redakcję znanej antologii *Logiczna teoria nauki* (1966), zawierającej prace metodologiczne reprezentantów Szkoły Lwowsko-Warszawskiej i ich uczniów. Prace metodologiczne profesora Pawłowskiego stanowią wzorzec klarowności

językowej, połączonej z precyzyjną analizą problemów, które w sferze humanistyki często grzeszą mętnością.

Profesor Pawłowski dzielił swe zainteresowania między pracę badawczą i obcowanie ze sztuką. Ta druga Jego pasja prowadziła w kierunku estetyki, którą uczynił główną sferą swych zainteresowań w latach siedemdziesiątych. Jego dorobek z tej dziedziny wymaga dopiero analizy. Warto jednak zauważyć, że zarówno praca *Happening* (1982), jak i monografia *Wartości estetyczne* (1987), są cenione przez specjalistów zajmujących się estetyką i teorią sztuki.

Profesor Pawłowski był nie tylko wybitnym badaczem, lecz także bardzo dobrym dydaktykiem. Jego wykłady zawsze doskonale przygotowane — i merytorycznie, i formalnie — są do dziś wspomniane z wdzięcznością przez Jego słuchaczy. Był znany również poza Polską. Wiele publikacji wydał za granicą, był też wielokrotnie wykładowcą uniwersytetów zachodnioeuropejskich (zwłaszcza niemieckich).

Wraz ze swą Żoną, Iją Lazari-Pawłowską, stanowili w łódzkim środowisku filozoficznym łącznik między wielką tradycją łódzkiej filozofii lat czterdziestych a współczesnością.

Profesor Tadeusz Pawłowski zmarł 5 stycznia 1996 roku. Pochowano go na Starym Cmentarzu Ewangelickim w Łodzi.